

SAMFUNN

Redaksjonssjef: Trine Andreassen
trine.andreassen@dagsavisen.no

Under halvparten er i full jobb

INNVANDRERE: Sysselsettingen blant innvandrere er mye lavere enn tidligere antatt, ifølge nye tall fra SSB. Spesielt er det få innvandrere fra Asia og Afrika som er i full jobb, kommer det fram i ferske tall fra Statistisk sentralbyrå. Tallene har blitt utarbeidet på oppdrag fra Fremskrittspartiet, skriver

Nettavisen. SSB regner alle som arbeider mer enn én time i uken som sysselsatt. Derfor har Frp bestilt tall over andelen som er sysselsatt mer enn 30 timer i uken. Her kommer det fram at blant innvandrere i 40-årene fra Asia og Afrika, er det kun 45 prosent som arbeider 30 timer i uken eller mer. Til sammenlig-

ning ligger gjennomsnittet på samme aldersgruppe i befolkningen for øvrig på 72 prosent. – Når vi ser på andelen som er sysselsatt i heltidsstilling, så er tallene langt lavere enn det som fremkommer i SSBs tidligere publisering, sier leder **Erlend Wiborg** (Frp) i Stortingets arbeidskomité. (NTB)



– Flommen er h

• Klimatilpasningen står ikke i stil til klima

FLOM: Voldsomme flommer og økt nedbør blir normalen framover. Men statsbudsjettet tar lite høyde for det, sier Tore Furevik, leder ved Bjerknessenteret.

HEIDI TAKSDAL
SKJESETH

I Odda i Hordaland satt kommunen opp båter for å frakte skoleelever og arbeidsfolk inn til byen mandag, siden flere veier er stengt på grunn av flommen. I Skjåk i Oppland har 16 personer blitt flydd ut av isolerte strøk av politiet, mens ekteparet Thorvald (93) og Signe (89) ble evakuert med traktor. Utenfor huset deres steg Ottaelva faretruende fart. I sommer var Skjåk rammet av tørke.

Kombinasjonen av tung nedbør og smelting av snø har ført til vårflo og stengte veier, evakuering og høy rasfare flere steder i Norge. Det er det bare å venne seg til. For dette vil bli den nye normalen, sier klimaforsker Tore Furevik, leder av Bjerknessenteret, et av Norges fremste forskningssentre på klimaendringer.

Han er ikke det minste overrasket over helgens flomnyheter.

– Det kommer til å bli enda varmere og enda våtere. Særlig mer ekstremregn. Vi ser at dette allerede er i ferd med å skje, og klimamodellene viser at det bare kommer til å bli verre, så dette er helt etter boka. Det kommer særlig til å bli mer nedbør på Vestlandet om høsten og i tidlige vintermånedene, sier Furevik til Dagsavisen.

Han tror folk etter hvert kommer til å måtte flytte fra de mest utsatte plassene i Norge.

– Skrikende gap

I møte med klimaendringene er det to hovedutfordringer: Å kutte i klimagasser for å begrense ytterligere oppvarming, og det å tilpasse seg endringene som allerede er i gang.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019 er det

satt av omtrent samme sum som året før til klimatilpasning og tilpasning i kommunene på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Det er satt av 158 millioner kroner til dette, mot snaut 154 millioner i inneværende år.

Det er satt av 329 millioner kroner til skred- og rasfaretiltak.

Det er ikke i nærheten av nok, sier Tore Furevik.

– Det er et ekstremt behov for klimatilpasning ute i de enkelte kommunene, og det er et skrikende gap mellom behovene for tilpasning og det som er foreslått i statsbudsjettet, sier Furevik til Dagsavisen.

” Det er et ekstremt behov for klimatilpasning.

Tore Furevik, leder
Bjerknessenteret

For eksempel har Odda ifølge Furevik brukt 100 millioner kroner på å utvide og sikre Opo, byens store elv, etter en kjempeflom i 2014. Denne helgen truet vannmassene igjen Opo-brua i sentrum, som ble stengt søndag.

Fure varslor to typer mer ekstrem nedbør: tungt sommerregn som dannes lokalt på grunn av oppvarming av bakken, og kraftig høstregn som følger med lavtrykkene fra vest.

Behovet for tilpasning er enormt, sier Furevik, som beskriver dette som «et helt nytt klima».

Kutt det beste

Samtidig som statsbudsjettet ble lagt fram sist mandag, kom FN's klimapanel (IPCC) med et alarmerende budskap: Det må monumentale endringer til for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. IPCC advarer om at ytterligere oppvarming er farligere enn tidligere antatt. Det norske statsbudsjettet inkluderte klima bedre enn tidligere år, sier Furevik, blant annet på grunn av den nye klimaloven, som krever en oversikt over stats-



FLOMRAMMET: Trond Brandsar har sjekket huset sitt i Bismo, og blir fraktet ut i traktor. Mildvær og mye regn har

budsjettets klimaavtrykk.

Den beste måten å unngå de verste klimaendringene på, er likevel kutt i klimagassene, påpeker Furevik. Heller ikke her er Norges statsbudsjett særlig lystig lesing for en som

bekymrer seg over framtidens klima.

Fra 2010 til 2030 legger regjeringen opp til et kutt i klimagassutslipp på rundt 17 prosent i forhold til 2010.

– Det er et skritt i riktig ret-

ning, men likevel altfor puslete, sier Furevik.

Ifølge den internasjonale klimaavtalen Norge skrev under i Paris, skal vi kutte 40 prosent av utslippene i forhold til 1990-nivå innen 2030. Siden 1990

- Veldig alvorlige forhold er avdekket i Tolga-saken

LOVLIGHETSKONTROLL: Tolga-saken er så alvorlig at statsrådene **Monica Mæland**, **Bent Høie** og **Tor Mikkel Wara** ber om en full gjennomgang.

- Vi skal komme til bunns i hva som har foregått, slik at vi kan unngå at noe slikt skjer igjen, sier kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland (H).

Sammen med justis- og beredskapsminister Tor Mikkel Wara

(Frp) og helse- og omsorgsminister Bent Høie (H) følger hun nå opp saken om de tre brødrene i Tolga kommune. Hun sier rett ut at det er avdekket «veldig alvorlige forhold». Statsrådene går nå sammen om å be Fylkesmannen i Hordaland om å føre en såkalt lovlighetskontroll med Tolga kommunes avgjørelser i denne konkrete saken. Det er vanlig praksis at slikt gjøres av statens

representant utenfor det involverte fylket. I tillegg skal Statens sivilrettsforvaltning og Statens helsetilsyn kobles inn i undersøkelsene.

- Vi ønsker en samlet rapport og gjennomgang av saken. Noen har fått en diagnose de ikke skulle hatt, noen har fått midler de ikke skulle hatt, og noen er satt under vergemål de ikke skulle hatt, fastslår Mæland.

Målet er å få vite hva som konkret har skjedd i Tolga kommune, og om det er grunn til å tro at innbyggere i andre kommuner har fått diagnosen psykisk utviklingshemming uten å vite det. Statsrådene vil få klarlagt om flere kommuner har mottatt uberegtiget statlig støtte. Ifølge VG har det de siste årene vært en stor økning i antall rapporterte psykisk utviklingshemmede. (NTB)



elt etter boka

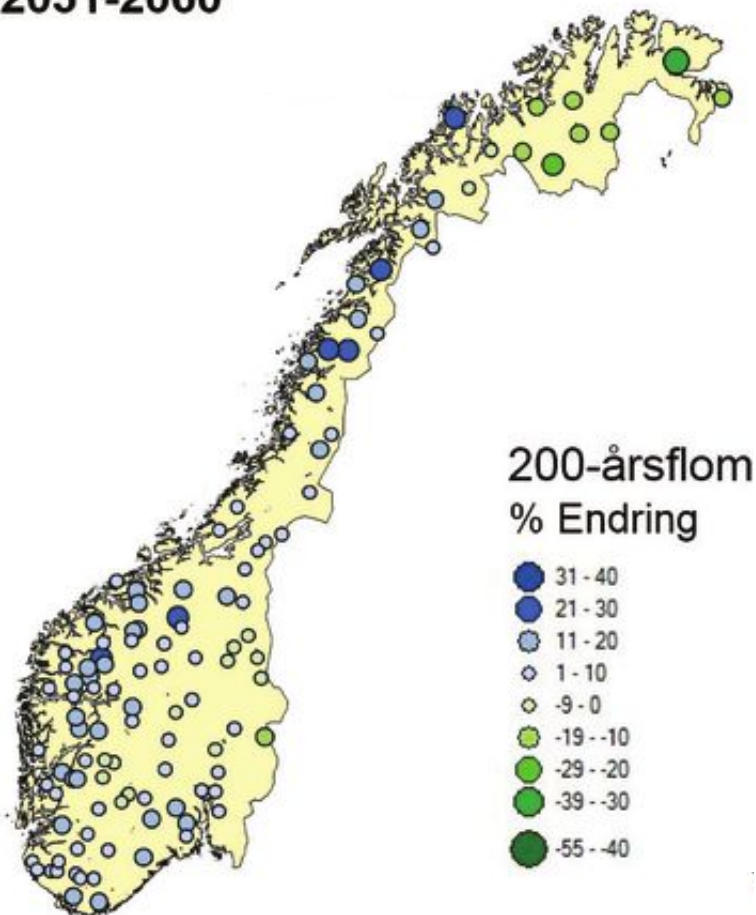
trusselen, mener forsker



gitt vårfloamaktige tilstander på senhøsten.

FOTO: ØRN BORGEN/NTB SCANPIX

2031-2060



Disse områdene får størst økning i flommer

Kartet viser endring i 200-årsflom, i prosent, fra perioden 1971-2000 til 2031-2060 for 115 vassdrag i Norge. En 200-årsflom er en flom som i gjennomsnitt vil opptre en gang hvert hundre år dersom klimaet ikke endrer karakter.

Kartet er basert på en beregning der utslippene flater ut fram mot 2040 og vi får en temperaturøkning på 2,5 grad.

Kilde: Klima i Norge 2100/
Norsk klimaservicesenter

NORGE 2100 - HVIS UTSLIPPENE ØKER RASKT

- Årstemperatur: Økning på 4,5 grader (spenn 3,3 til 6,4).
- Årsnedbør: Økning på ca. 18 % (spenn: 7 til 23 %).
- Styrregnepisodene blir kraftigere og hyppigere.
- Regnflommene blir større og kommer oftere.
- Snøsmelteflommene blir færre og mindre.

- I lavtliggende områder vil snøen bli nesten borte i mange år, mens det i høyfjellet kan bli større snømengder.
- Det blir færre isbreer og de som er igjen er mye mindre.
- Havnivået øker med mellom 15 og 55 cm.

Kilde: Norge 2100

har utslippene i Norge gått opp.

Store endringer

Nylig vedtok regjeringen statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatil-

pasning. Det innebærer først og fremst kutt i klimautslipp og at nye bygg og planer skal inkludere tilpasning til høyere temperaturer. I byene dreier klimatilpasning seg om å for eksempel drenere overflatevann

bedre, mens det i små flate bygder, er vanskeligere og dyrere å tilpasse seg et nytt klima. Faren for storflom øker over store deler av landet (se illustrasjonskart).

heid.taksdal.skjeseth@dagsavisen.no